

 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము
 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము
 1621
 10,448

గిరివరపు సూర్యనారాయణ మూర్తి చే
 చియ్యినది
 1920

మొదటికూర్పు

Vegu-Jukka Printing Works,
Berhampore, (Ganjam).
1920.

కాపీరైట్ రిజర్వు.

మొ. రు. 0—4—0లు.

శ్రీరామచంద్ర.

శ్రీవ్రమయినది!

అందరిచే కొనియాడబడినది!!!

పా గా కు మ సా లా .

ఇది వాచే రయారు కాబడుచు దేశపర్యాటక గాంచి "చంద్రయ్య
మరాఠ్రిగారి పా గాకుమసాలా" అని లోకమందు నూటికి తొమ్మిదిమొక్క
దుగురికి తెలిసేయున్నది. ఇత్రుడు రామరామ నేను ముసలేవాడ నగుచు
డుటచే నేను రయారు వేసి నేనే అమ్మకొనుటకు సగినంత యోషికలేనివాడ
నగుటచే బంగళా పెద్దబజారులో కొట్టుపెట్టుకొనిన చి|| కొట్టు నాగా
యగమూర్తి గారిపై దీనిని అమ్మేభారము వేసి మసాలామాత్రము వారికి
నేనే రయారుచేసి వాపకకర్తగా యిచ్చుచున్నాను. కాబట్టి నేటినుండి
అంగ్రమహాశయులగు రమ యావన్నునికి తెలియజేసే దేమనగా:— నాచే
రయారు కాబడుచున్న మసాలా కావలెనన్న ప్రతివారును పయనితెలిసిన
చేసిన వారాయగమూర్తి గారికి వాగిన బడయగలరు. లేనియుడల మోసపో
వుదురు. నేనుచేసిన మసాలా పయని తెలియజేసిన వారిపద్దనే గాని మును
యికరపర్తి కల వద్దను దొరకనిని ముహూటికి నిచ్చయమనినమ్మి తేగవ్వరయ
న భ్రమపెట్టుటకు ప్రకటించెడు ప్రకటనలనుచూచి మోసపోక నామసా
లా కావలెనన్నచో ప్రతివారును నయనిచెప్పినవారికి వాగిన బడయగలరు
ఇది ముహూటికి సత్యము.

ఇట్లు—కొంపాపి పండ్లయ్యను బట్టి,

బంగళా, అంబాలి.

శ్రీకామచంద్రులు.

ఆర్తరక్షామణి.

ఇత్యది

గష్టవరపు మూర్త్యుసారాధ్యుని మూర్తి కే

రచియించుచు బడివడి.

మొదటిమూర్తి

Vegu-Jukka Printing Works,

Berhampore, (Gaujam).

1920.

కావీరెట్ రిజర్వర్సు

మొ రు. 0—4—000,

మొదటి వసంతము.

ఈ నాటకము 'షేక్స్పియర్' మహాకవి రచించిన సింబలెన్ అను ధ్రువమునందు పత్రికపద్యమును ముద్దులుకూటగట్టుచుండు శైలితో, మనోహరములగు భావముతో వ్రాయబడి యాంధ్రభాషా యోషామణికి సూతనాలంకారమువలె బాగానించుచు భాక్తమును గొనవరకు జడివినగాని విశువ బుద్ధి గుట్టరీతును. అప్పుడే రెండవ కూర్పునకు సిద్ధముగ నున్నది.

పరి సం. 0 — 12 0లు మాత్రమే.

౧౧) భకర్త:—గన్నవరపు సూర్యనారాయణమూర్తి,
బరంపురం, (గంజాంజిల్లా.)

పరిచయము.

३६.

సైంధవానమూనము.

ఇదియొక వీరస పదానమైన నాటకము. ఇందలికథ భారతమునుండి గ్రహించి మః రా॥ కా॥ గోపాల్ కృష్ణుల సూర్య నారాయణ మూర్తిగారిచే రచించ బడినది. ప్రతి పద్యమును ముద్దులుమూటగట్టు నవీనములగు భావములతో విలసిల్లుచు నిట్టి నాటకము మనయాంధ్రభాషలో మరియొకటికలవా యను సంశయము చదివిన ప్రతివారికిని గలుగజమానదు. కొలది ప్రతి తులు మాత్రమే యున్నది. వెల రు. 0—8—0లు

పరియోజనము: —

కోట్నీ కృష్ణమూర్తి, బరంపురం, గంజాంజిల్లా.

అది వ్రాసిన చిహ్నముగలదు.

పీఠిక

—o—

నేను 1916 వ సం॥ర॥మున 'ప్రచండవిజయము' అను పేర నర్జనుడు పై ధవుని జంపుటయు, 1918వ సం॥ర॥మున 'షేప్పియర్' వాహాకవి రచించిన 'సింబలైన్' (Simbaline) అను కథను 'మోహనీవసంతము' అనే కథను నాటకరూపములుగా రచించి ప్రచురించిన పిదప కేటివరకు మరెట్టి గ్రంథమును బ్రచురించుటకు యుద్ధ కారణమున చుట్టి జాలని వాడనయ్యి సంసార సముద్రమునుండి తరించి జ్యోతిసాఫల్య మొందుటకుగాను నీకృతి భగవద్వైకాంకర్యముగా నొకదినమున వ్రాసియుండుటచే విద్వానినిమాత్రము బ్రచురింప సాహసించగలిగితిని. 'ప్రమాదో ధీమతామపి' అను వ్యాయాను సారము ఈ కృతియందెచ్చటనయిన బొరపాటులున్న గుణగ్రహణ పాక్షిణి అగు ముక్తిత పాఠః మహాశయు అవ్వాలిని దెలియజేసినచో వారికెంతయు విధేయుడనై రెండవకూర్పునందు చేతులుబోదించుకొని వాటిని సవరించు కొనువాడను.

బరంపురం
శక—1—1920

ఇట్లు ముద్రణన విధేయుడు,
గన్నవరపు సూర్యనారాయణమూర్తి

పండ్ల తాటి పాఠ్యము :

ఈ కృతి విషయమై మః రా! రా! కవి సర్వపరకాలిదాన
మమస్తాగమ నర్వతంత్రీ న్వతంత్రీత్యాదనక బిరుదాంకితులును,
గువర్జులా పరిణయము లేక హనుమద్వివాహ గ్రంథకర్తలు
జను పూడిపెద్ది లింగమూర్తి పంతులుగారిచే నప్రార్థితా పూ
ర్వకముగా నొనంగఁ బడినది.

కా. బర్హంపూరున గన్నవర్పనెడి సద్వంశ్యుండవై వింకతి
పార్వత్యపాఠ్యమునం దనర్గళకవిత్వానూన వాగ్ధాటితో
నిర్వర్తనూత్సుకతన్ శకాబ్దము "లపంతివాద్ధిదంత్యంబుడ"
స్వార్థత్యంబులఁ జేసితిపు కృతినంచు సూర్యనారాయణా.

శి-1-1920

జయప్రసాదం,

ఇట్లు,

పూడిపెద్ది లింగమూర్తి

శ్రీ రామచంద్ర.

అర్త రక్షా మణి .

స్లో! స్రా కేతే మణికోటిదీప్తి భవనే కందర్ప సామ్యాకృతిమ్
యాపే ఘోషశచంద్రాకాంతి హసనమ్ శ్రీజానకీ సేవితమ్
కామగ్యాన్విత వీక్షణమ్ మునిహితమ్ కాకున్ధ వంశోద్భవమ్
కాంతమ్ నజ్జనసాధుసంఘవినుతమ్ శ్రీరామచంద్రమ్ భజే.

కా. హేసీతాధిప! హేదగత్రయగురో! హేభక్తమందార! కై
లాసాధీశ మహేశ్వరాది నుత! తల్లంకేశ జీవాపహ!
దాసోహాత్మాని వేడుచుంటి నిదె విద్యాసూన్మృడన్ గాన నే
నీ నత్వంబు గణింపలేకకట! తండ్రి! అర్తరక్షామణి!.

మ. ఖలుఃకౌపుత్యైః డవెన్ని కానిపములం గావించినం బుత్రై వ
త్సృతన్ వానిని వానితండ్రి దయచేతం జూచుచందంబు నే
ఖలుఃకౌ, మూర్ఖుడ, దుష్టబుద్ధినియినం గాపాడిరక్షింప నె
వ్వలనం చండ్రివి నేనుపుత్రుడను దేవా! అర్తరక్షామణి!.

కా. దేవా! దేవర పాదపద్మముల భక్తిగావీడి మూఢుండనై
యేచేళగా గడు ఘోరపాపముల నేనన్నీ గావించి యో
జీవాధార! భయంబుగొంటఁ బరరాజేవంబులం గొల్వఁగా
నీచే దిక్కుని శేరవచ్చితిని తండ్రి! అర్తరక్షామణి!.

కా. ఎన్నేనయ్య దివంబులే బసవమై యీ భూమిపై దేవ! నే
మున్నొక్కప్పుడు మందబుద్ధిని “వ్రోహా! లోకేశ! చిహ్నావసం
వన్నా! బ్రోవవోయంచు భక్తిఁ బలుక న్నాపాత్యుడకలండ్రి! న
నెన్ననామను బ్రేమఁజూపు నుతుండక గానార్త రక్షామణి!

కా. ఏవో చేసితిఁ జేయరానివనులే నన్నింటినో యెవ నా
భావవిప్రు పదాదువీసములు ల్వత్పాదబ్జముల్ దిక్కుగా
ఛీనైతాగ్యుని భంగినిల్చె నడివిధి నన్న నిల్చెట్ట మే
తా? నాలాయముగాను దీక్షుడను గానా? అర్చరక్షామణి!

కా. అన్నా! యేమివచింపనెంతును మహాత్మా! పూర్వజన్మంబు
నం! దెన్నింటిన్గడు దుష్కృతంబులకల! యే జేసినానో యిటు
లొన్నీ రోడికవీర వానిఁ గుడువంగా వచ్చె దండ్రీ! యిక్క
నన్నాడింపకు దీనపాలుడ వసంతా! అర్చరక్షామణి!

కా. మేలుంగీకునుజూది బ్రోమటదినమ్మి ధర్మ మోదేవ! ఏ
వేళక దానిని ఏడలెవ్వరన నీ జేదానిఁ బోవీడినక
జాలన్నేర్తున? తెల్విహీనతను మున్ గావించు పాపానికి
జాలక దోసిలి యొగ్గినాడఁగద ఈకా! అర్చరక్షామణి!

కా. పాపాత్ముండను, దుర్మదాంధుడను దివ్యజ్ఞానహీనుండ, పె
గోపి, దూర్తుడ నంచునెంచి యముఁడుగ గోపించి యేరితి నో
భూపా! బాముఁ దోక్షునోయనుడు నక బ్రోవంగనీకీతి నే
నిపాదంబులు బట్టినాడఁగద, లండ్రి! అర్చరక్షామణి!

అర్తరక్షామణి.

మ. నాకై కృత్య సమృద్ధిచే, సుజన రక్షాదత్త వశ్యుక్తిఁ
భిక్షు వెల్లెడుకర్మిచే, భవవముల దేదీప్యమానంబులై
ప్రకటంబొగడి జేయునేర్పునను దేవా! వెల్లునీవుండ నిం
కొకరి వేడఁగఁ జేయిసాకునె? కృపాభూ! అర్తరక్షామణి!

మ. వనుబాల్యంబునె తండ్రివేడిచనఁగా నాతండ్రి!
శ్మశ్మ బ్రేమంబునఁ జెంచెదీవనుచు నెన్నఁరాని మోచంబుచే
తన్నునేనుండఁగ నాదునాశ నకటా! కాత్మీరుగాఁ జేతునే?
యనఘా! యేనిక నేమిసేతు నిదిమేలా? అర్తరక్షామణి!

మ. పుడమిబుట్టినదాది నేటివరకు భూమిలో! మోచంబుతో
గడియైనన్ జరియింపరామి నెపుడు గఁగోన లండకుశ్రుత్
దుడువఁ దార్థ్యము జూపనట్లులకటా! దోగాకు చుండంగ నె
య్యెడకుంజొయి మరరి వేడెదను తండ్రీ! అర్తరక్షామణి!

మ. ఎవరికే వేడిన నేమిచేసినను తండ్రీ! నీవె దిక్కటచే
భువి నే నన్యలపంచఁ జేరకను దివ్యుల్ మెచ్చు త్వత్పాద వత్తి
స్థకముఁజేయుచు నిల్చియుంటి నను నిచ్చుమెచ్చి రక్షింప మే
లపురా! శ్రీవర! దీనపాలుండవు నావా? అర్తరక్షామణి!

మ. కరుణాలేకము లేనివానివలె నఁ గారింపఁగా నక్కటా!
పరుడఁగాను త్వదీయ సేవకుడ నాభారంబు నీదేకడా
భరియింపఁజామి కన్నతండ్రి! యిత నాపాపాలి జోదొద్ది య
స్తర సంసార దవాగ్నిఁ గూల్చుట మహేశా! అర్తరక్షామణి!

మ. పను నే జెప్పుకొనంగ సిగ్గు జగన్నాథా! మరేమందువై
నను వాతందిగ్గు మీడి చన్నదిమువల్ నాకస్థముల్ జూచువా
ర్లును లేకుంటను గోజారోజు నిటు నాలోనేనె దుఃఖంపుచు
దినముల్ బుచ్చుచు నిల్చియుంటిగద తండ్రి! ఆర్తరత్నావళి!

మ. కడుపే నంద్రముగాఁగ నక్కటకటా! కానంతయుం సిగ్గులే
కడుగఁగరాని దుశ్శత్రుకోటిఁ గని యాయానంబునఁ మీడి నా
కిదుఁడంచుఁ జెయి సాపజాలనిఁక తండ్రి! వేఁ గటాక్షించి నీ
యడుగుల్ నన్నిధి నన్నుఁజేర్చుము ముకుందా! ఆర్తరత్నావళి!

శా. మాల్లోకంబుల బోచుతందివిగదా పోషింపనన్నొక్కనిఁ
వుల్లాంభోరువా వత్రినేత్రి! బరువే? పోషింపగా రానె? నా
కిల్లువాకిలి సాఖ్యముల్ వలదు తండ్రి! చాలు నీసాఖ్యముల్
కల్లల్ గావు పరంబానంగు మది మేల్ గా నార్తరత్నావళి!.

శా. విశ్వంబందుఁ గలట్టి వస్తుచయముల్ వీక్షింపగా న్వన్న సా
ఖ్యశ్వేతాయిత కీర్తిసామ్యములుకాఁ గాంక్షింపగాఁజాలు మూ
ర్ఖత్వానంబనె? శాశ్వతంపు సుఖమా కైవల్యముఁ జూపుమో
శక్యత్కీర్తి విరాజమాన! పరమేశా! ఆర్తరత్నావళి!.

శా. ఎన్నాళ్ళయెనో తండ్రి! నీవెచెపుమా? యీశీతిఁ జెల్లాం
తుతో! నన్నా! పోవనె, పోవనీ యనుచు నేనార్తుండనై వేడు
చుఁగన్మరొడికగట్ట నిల్చుటలు? నన్లాంతున్ విలోకించి మ
ర్తిన్మర్త్యం బికవైన బావ వయరాదే? ఆర్తరత్నావళి!.

శా. ఎంత స్వేచ్ఛిన జూడకుండుట మహేశా! యెంతన్యాయంబూ
శా! సంత్రైసం దలపోసిచూడు మదియే యానందమైయున్న 'నీ
'వెంత స్వేచ్ఛినఁ బోవనిక మఱి యేదేనిక దగ్గ జూచుకొ
మ్మింతకాబాలు' నటంచు బల్కుఁగనురాదే? అర్తరక్షామణి!.

శా. నే నీవాడ నటంచు గర్వమున నెండే గాంచ రానట్టి క
స్తానీతంబుల బాధలన్ దలవకే నానంద మగ్నుండనై
యేనా డెంతటఁ గన్నలారఁగను తండ్రి! నిన్ను వీక్షింపగా
నే నున్నానొ యటంచు నిల్చితినిగాదే? అర్తరక్షామణి!.

శా. నాపై నింక ననుగ్రహం బునుపకున్న న్యాయమా? దేవ!
నే! నీపాలక బడియుండుటక నిజమునక నిష్పక్షపాతంబుతో
భూపా, యేగతి జూచినక సరియె రాపుల్మాని యింకైన నీ
వే ప్రాపంచికు నిల్చినాడఁ గృపరాదే? అర్తరక్షామణి!.

శా. ఒకనాడ! మఱి రెండునాళ్ల? చనకా! 'ఓ! రాఘవా! దీన
పా! లక! యార్తుండను, బోవవేదయను, కాళ్లంబట్టెదక, బుద్ధి
పూ! ద్వకమున్ జేసిన తప్పులేదు ననుగాపాడంగ రమ్మంచు నే
నకటా! యెంతనివేడుకొందు? బరమాత్మా! అర్తరక్షామణి!.

శా. ఏ చన్మంబునఁ జేసినట్టిఫలమో యీరీతి నన్గట్టి తం
డ్రి! కట్టాడుఁ నప్తకప్తములచా వ్నిశ్చింతతోఁ జేయుచుక
దేదం బందుచునుండ వేగ శరణార్థిన్ గాన బోవంగ నా
పై బాలింపయూ జూచనే దయను దేవా! అర్తరక్షామణి!

జు. తనమున్ గోరంగ లేడు నీవదయుగభ్యాసంబుచే భూములన్
ఘనమా మేడల మిద్దెల నగరుల గాంక్షింపగా లేడు నే
నిను నేప్రాప్తును గోరుచుండునది తండ్రి! యొక్కసార్తె నీ
వసమా తావక దర్శనంబైకద దేవా! అర్చరక్షామణి!.

మ. కనులూ కాయలు గాయుచుండెదనకా! కన్నారనిన్ గాంతతే
తునికిన్ దీనులకన్న దీనతను నెట్లో కాలమున్ బుచ్చుచుం
డిన నభావోప దలంపు గల్గినను తండ్రి! యింక వేవేగ ఈ
తనుబెత్తించిన సంకెచాలు పరమాత్మా! అర్చరక్షామణి!.

కా. పోనీగాని మరేమివద్దికను తప్పి యొప్పా నీలోన నీ
వే నిక్కంబుగఁ జింతకేము మెవియో యేకేసిరి గాన తం
డ్రి! నభావోపుము దిక్కులేదనుచయో నిన్నంత బ్రాప్తించినక
బై నొక్కింతయు జూడకుండుటలు దేవా! అర్చరక్షామణి!.

మ. పగసాధింప దలంచిలేని జనకా! పైవాడనా నేను? పా
వుగ నీవుంటివి నాకటంచు మిగుల మోదయిలోనుండు నే
న! గణింపన్ బగవాడనైతి? నకటా! నాయాను బోదోసి న
వ్యగలన్ ముంచుట పాడిగాదుసుమి దేవా! అర్చరక్షామణి!.

మ. ఒకనాడైనను నీవదాంబుజములే నొక్కింత దుర్బుద్ధిమై
యకటా! యేమరి యుండలేని వను నన్యాయంబుగాఁ బాద సే
నకు వంచెనను జాలిలేక నిటుల భాదించితే తండ్రి! ఏ
య్యక బై బ్రహ్మకరంబు పోల్కిగద రానూ! అర్చరక్షామణి!

మ. అకలంకోబ్ధుల దివ్యమూర్తివయి మామూహాహదాలోక
పా! లక సామర్థ్యవిరాజతాతికయః రంజల్లి నదృక్తుల
బ్రోకటామోద రసాద్భిః డేల్పు నకళాంతర్యామివా నీవు న
న్నాకనిన్ బోవగ చాలకుండు వె? కృపాచూ! ఆర్తరతామసే!.

కా. ఎందుంజూచిన నీమహాత్మ్యమే కదా యీచింత నాకేల? నా
నందంబూర్వగ నన్ ద్వదీయభజనా నందైక చిత్తంబుచే
సిందేవేళల నుండునట్లు జనకా! యేర్పర్చుమింకై న 'నా
నందో బ్రహ్మ! యటంచు వెల్లుట ననంతా! ఆర్తరతామసే!.

శా. జ్ఞానంబింతయు లేని మూర్ఖుడను విజ్ఞానమ్ముచే నిందియో
న్యానమ్మున్ విదళించి పూర్వభవ కర్మబంధునిల గ్రోచుచున్
మానంబు విడనాడి దుష్కృతములన్ గావించెగానెందు నక
నీనైపుణ్యము జూపికాపుమిక తిండి? ఆర్తరతామసే!.

మ. అవివేకాంబుని గూలకుండుటకు దివ్యజ్ఞానమన్ తెచ్చనే
దివిషద్వర్గము సంతసించినటు లర్థింబూని నిన్వేడు నా
కవమానంబు ఘటించెజూడకుము దేవానీకమున్ బోచు మే
లపురా! తిండి! తలంచు పుత్రుడను గానా? ఆర్తరతామసే!.

కా. కామకోభ కుదాతిలోభముల దుష్కార్య బుల్బెంటిన్
భూమికా! యెవరించి సిగ్గిలక ప్రాపుంగోరి త్వస్త్విధిన్
మోమాటంబున వేడుచుండు నను నిపుల్పైని రక్షించినన్
నీ మాహాత్మ్యము గానుపించుగద తిండి ఆర్తరతామసే!.

మ. కలశవంబులకెల్ల జీవుడవు, రాగద్వేషలోభాదు లె
వ్వలనన్ లేని మహామహుండవు నినుంబ్రాడ్కించు సత్సాక్షిల
బలుమార్గంబులఁ బ్రోచు తండి? వయి దేవా! నన్ననీకీతి పా
ధల పాల్సేసిన ధర్మమాన? దయలేదా? అర్తరక్షామణి!.

కా. నీ నంకల్పమె నృప్తిచిత్తముగదా నిన్నోల్ప నేనెంత? నా
కాసామర్థ్యము గల్గెనేని జనకా! యాచింతునే నిన్ను? జే
రానన్ దీనుడ వేడుచుంటి నను నాయానంబు పాల్సేయ మ
లా? సత్కిర్తికి లోటురాద? కనరావా? అర్తరక్షామణి!.

మ. మునునన్నోలిన యార్తులెందరినో నమ్మాదంబున నోబ్బిచి
వని గ్రంథంబులఁ గాంచియున్న నవి సత్యంబంచు నేనెంచ కెం
తును నన్నివృక్షులు బోతువేని నిజమంచున్ గాన వేవేగ పా
వనమా తావక దర్శనంబిడుము దేవా, అర్తరక్షామణి!.

మ. కలికాలంబున దుర్మదాంధులెమటన్ తామంబులో లేమిచే
బలుకవ్వంబుల నొందుచున్న నను గాపాడంగ రాకున్న ని
య్యల వేరెవ్వరు రక్షకుల్ గలరు? తండి? యెంత దుష్టుండనై
యిల జన్మించినఁ బాదనేవకుడఁ గానే? అర్తరక్షామణి!.

మ. ప్రతిదేహంబునఁ బ్రాణియావమున దివ్యంతైన తేజంబున
గత జన్మంపు ఫలంబు దేహి విధి నంకల్పించు మార్గంబు నీ
క్షితికొందన్ దగవెల్గు నిన్ను ననురక్తి కేరఁగాంక్షించు న
న్నతివేడ్కన్ దయఁజూడుముక్తికైదను దేవా! అర్తరక్షామణి!

శా. టక్కి దక్షత ముష్టిగంటు లరివత్తు ల్పిత్తులై నట్లు శు
స్థతాంతి ధరియించి లోకముల నుద్వల్లిలఁగాఁ జేసి సం
రక్షింపఁ ధగు రక్షకుండవుగదా రక్షింపరావా? జగ
ద్రక్షా! రక్షకులెవ్వరింక గనరాదా? అర్తరక్షామణి!.

శా. ఆశాపాశముల్లెఁ ద్రొంచుటను నీశా! యింకనికగోర నే
యాశల నాకిటులేవుగాని నిను లోకారాధ్యుగా నెంచు జే
రాశక గాంచఁగనుంటి వేగ నను నాయానంబు పాల్పేయకీ
యాశక దీర్పు మిదొక్కటే గనుక దేవా! అర్తరక్షామణి!.

మ. సుతుడఁ, దీనుడ, బాదనేవకుడ నీనుంబూన నాబోటి డు
ర్మతిపై ధర్మమే? జనక! పారావార మింకింప, బర
గతులన్ లోకము లుద్ధరింపఁదగు లీలల్లాల్పు నీబోటికి?
బ్రతివక్కుండనె పోవకుండుటకు? దేవా! అర్తరక్షామణి!.

మ. గతజన్మంపు ఫలంబుచే గెలువశక్తిం బెంతయుఁరాశ హృ
త్పత్తిక మంత్రులవోలె నుండు నరివడ్వర్గంబులఁ జక్కి దు
ర్మతినై దుర్బర దుఃఖినంద్రమున మున్నుల వేయు నన్నె స్త్రపా
మతినిన బోవుము దీనపాలుడవు రామా! అర్తరక్షామణి!.

మ. నిను భ్యానించుచు నీపదాంబుజములే నిక్కంబుగానాకు ది
క్కని చై ర్యంబున సంలెసించుటను నాయాశక్ విడం దీయకో
యనఘాత్మా! కరుణామయుండవుగదా యార్దుండనేనాట నెరి
తను గాపాడఁగ రమ్మ లెమ్మిపు డనంతా! అర్తరక్షామణి!.

మ. కనుమూయన్ జగమంతశూన్యముగదా కామ్యంబులధించి
 తీ! రని దుఃఖంబులు దెచ్చుకొందునె ఘటప్రార్థమున బాండ?
 నో! యనఘా! యేనిక నెవ్వయెల్ల భవవీర్యాభిజ్ఞతన్ గోరి యెం
 తను ద్వత్సన్నిధిఁ దక్క నొనప ననంతా! అర్తరక్షామణి!.

మ. మలమూత్రాన్నివృత్తమైనఈయొడలి ధర్మబంధజంఠింపఁగా
 గలదే సౌఖ్యమొకేంతయైన? నటులన్ గాంక్షించినన్ నీటి బుం
 గల చందంబెకదా మరేల జనకా! నాకై విచారించ? పెం
 మురన్ ద్వత్సముఖమ్ము వేసొనఁగు దేనా! అర్తరక్షామణి!.

కా. ఆకాశంబున కబ్బముంబలెను దివ్యంబై న నీదివ్య వీ
 లాకారంబు సహస్థలోకముల నుద్యద్భాసితంబై కనన్
 చాకక జ్ఞానధరాధరంబాగిని ప్రారంభించ వర్షించ నీ
 యాకారంబు పరిభోదయం బగునుగాదా? అర్తరక్షామణి!.

మ. అరవిందాసను డాదిగాగఁ దృణవర్యంతంబు నీవై మహా
 త్తరమా మాయను లోకజాలముల మిథ్యాకీర్తి కావించి యు
 ధరతక బ్రాహ్మణ బాహ్మలట్లు కుణమాత్రోత్తేసి యాడించునిన్
 శరణఁ గోరితి నెట్లు ప్రోచెదవా యీశా! అర్తరక్షామణి!.

మ. అరివడ్వర్ణము దోసిపుచ్చి మదియం చారాటముల్మాన్వి,
 ను! స్థిరతక దావక పాదపద్మముల నర్థి మనోవీధి ని
 బ్ధరపుక మార్గమునిల్చు నజ్ఞనునిదే భాగ్యంబు తద్వత్తి నా
 కరయుక లభ్యము నేయవే దయననంతా! అర్తరక్షామణి!.

శా. కామింహ గలనైన నొక్కపరి గంగా, గౌతమీ, నర్మదా,
కావేరీ మొదలైన పుణ్యనదులకా గాంక్షించి స్నానంబు మ
ధ్యానంబెంతయుఁ గోరినకామముల బంధంబందునం జిక్కుటా
నీవేరీతిని బోతా? వన్నికను తండ్రి! ఆర్తరత్నామణి!

మ. జననంబందిననుండి చేయఁబడు దుష్కార్యంబులకా తల్పగా
వినుమా తండ్రి! భయానకంబయి మరొప్పిని బ్రవర్తిల్లు తుం
టను దిక్కెవ్వరటంచు భీతిలుచు నున్నానిట్లు దీనుండనై
నను రక్షించిన రక్షకుండవు గదన్నా! ఆర్తరత్నామణి!

మ. మునుడై త్యాగము లమృతంబుఁగోని పోజోవ న్సురహాసిత
మౌ! తను భీతిల్లుచు నిన్నుఁజేర వయచేతందాల్పు నీరూపున
కనులం గాంచిన భాగ్యమింపాదవఁగాఁ గన్పట్టఁగాఁ జేయఁజూ
చవరా! కన్నసుతుండఁగాన జగదీశా! ఆర్తరత్నామణి!

మ. ఖలుడైనన్ ఘనుడైన దండ్రి సుతునికా గాపాడఁడ? యింత
గాఁ జలమచోటను బూనునేదనక? త్వత్సాంధ్యంబునందెందు
మా! ఖలుడనీవుడ తండ్రి! కాపుమనినే కాల్పేతుల వృట్టికా
జుమున్నానక నిల్చియుంట తగదీశా, ఆర్తరత్నామణి!

మ. అకటా! దీనులపాలి పెన్నిధి, జ్ఞానానంద సామ్రాజ్యపా
లక వర్ణంబున కాష్టమితుండవు, ఆర్తశ్రేణికిన్ దేవతా
నికరహాకట కల్పవృక్షమవు తండ్రి! యిట్లు నీవుండి యిం
ముక మత్పూర్ణ నాలకించవొకొ? రానూ! ఆర్తరత్నామణి!

మ. పుడమిన్ బుట్టిము బ్రాహ్మణాన్వయమున న్నొల్పొందఁగా
నెందులో! గడనన్గంచియు దావకాంఘ్రి భజనాకాంక్షన్ విలో
కింప నే! ఇడుపాటు ల్వచియింపలేను జనకా! ప్రాణభక్త్యంబు
నా! కిడుములైక్కులు దార్చుచుండె గవరావే! అర్చరక్షామణి!

మ. పగవాడంతటి వాడుగూడ జనకా! పాదంబు లన్బట్టిన
దగుతూత్రింబు కటాక్షముంచునుగదా త్వత్వాద సంగముకి చ
నగడన్ నిల్చిన నన్నటుల్ నలిపిన నీకేమి సంతోషమా?
తగునే? ధర్మము వీడనొతుట? కృపాత్మా! అర్చరక్షామణి!

మ. నను నీకీతిని బాధబెట్టిన జగన్నాథా! నినున్వీడి యుం
డు నటంచు న్మదినెంచిలేని యటు నలతోషింప బోకింక; న
న్వినుమెంతో దయఁబాడవన్న నిటు న్నేయేండ్లునన ననుక
మనము దెన్నుచు నిల్చియుందుగుమి రామా! అర్చరక్షామణి!

కా. నీ మానంబు బరిత్యజించి యిక నేనె దీనుడగ గాన నీ
మోముగ గన్నుల పండువొనటుల నమ్మాదంబునం జూపి నీ
సామీప్యంబున నన్ను జేర్పు మదియే చాగ్గాన వేవేగ నీ
వీమాత్రింబు గటాక్షముంచనగు తండ్రి! అర్చరక్షామణి!

కా. నీకే కన్న నుతుండనై న నను బోనీయంచు లాలింప త్వ
ధ్యావంబందున నెంచకున్న నిగ బై వారెంత బోషింతురో
నీవే కొంచె మదెంచుమా జనక, తండ్రి యిట్లు కావించిన
బై నారెవ్వరు పుత్రిన్మనుస? దేవా, అర్చరక్షామణి!

మ. ననుగావన నినుగాక వేరొకరి నెన్నంచేసి నోరార మ
న్మనమం దెంచిలో? మాటవాసికయిన నన్నోమము స్వధిలో
నిను నే నల్పరిచెంత నిల్చితిని? తండ్రి, యెందుకీరితి నా
న్మనుష్యులక నిల్చితో చెపుమ? రామా, ఆర్తరక్షామణి.

మ. కరినానాడు జలగ్రహంబు అలయుక్త స్ఫూర్తిని బట్ట నం
బరమున్నానుచు దిక్కులేమి నది దేవా, జగద్రక్షకా,
కరుణింప దగునీవెయంచు బలుక గానాడవే? అంత సు
స్థిర కారుణ్యము మానెగాని కనురాదే? ఆర్తరక్షామణి.

మ. పగవాడొగద యాచిభిషికుడు? బోవగయింబూనితే
సిగమాధార! విశేషమేమి? అదియే నీనితమై యున్నచో
దగనే నేనును వానిరీతి గనఁగా ధర్మంబై నీకిట్లు నా
బగసాధింప దలంపబూనుటలు? దేవా, ఆర్తరక్షామణి.

మ. సకలంబు నమమంచు నిన్నుగను విజ్ఞానుల్పివర్తింతుచో
సకలాంతః కరుణాన్వితుండవయి వ్రజ్ఞానైఖిల లోకసా
లక సామ్యంబున వెల్లు నీవిటుల ధర్మంబెంతయు స్వధితే
అకటా! యింతకు బక్షపాతమిది కాదా? ఆర్తరక్షామణి.

మ. జగమే మందర మండముల్యథనమే జ్ఞానంబు, సద్ధర్మమే
తగు నద్వైతి, సఖుండ ప్రేమ, అల భక్తవ్రాతమే నేవతుల,
యుగమే సూత్రము, కాలమే చరితమై యుచ్చారు నిశితేరితో
భగరాజ్యావర, కాపుకాపు మిదిమే లక్ష్మినార్తరక్షామణి.

మ. భగవంతుడు గృహనమేతుడును, దివ్యజ్ఞాన సంశోభితం
దగునంచు నిగమంబులెల్ల బలుకంగా నీవు తద్వాక్యముల్
బగసాధించెను రీతి నాశీతన దేవా, చూడఁగా నెంచితి
తగునా? ధర్మము నీటబుచ్చినటు కాదా? ఆర్తరక్షామణి.

మ. అలుకబూనిన జెప్పఁజాల వినుమింతైనా మహానంద్యమే
బలువై వచ్చు కుజీవనంబు దన గర్భంబందునా దాచి పెం
మలర దత్తుభక్తిఁ జూప నిక నీకా కీర్తికి హాని నా
వలనన్లలును బోమచో జెపుమ? దేవా, ఆర్తరక్షామణి.

మ. అకటా! తల్లివి దండ్రీవీణయని ధ్యానానకతన్నిన్నె మా
మక చిత్తంబున నమ్మియుండుటను ధర్మంబు నిష్ఠాఠించి తా
వక నందర్శన భాగ్యమియ్యవె కృపా పారీణతన్ గాంచ నా
త్విక భావంబున నాశ్రితుండఁ గనరాదే? ఆర్తరక్షామణి.

మ. నిను నేనిట్లు త్రికాలముల్బలుచు దండ్రీ, ఘోరసంసార వా
ర్ధిని వింకెంతని యీదనేర్తు? దరి జేర్పించిక రక్షింపవే
యని నేనెంతగ మేడుచున్న నొకనాడైనా గటాక్షింప రా
వని నిన్గాంచు పరుల్ నను నగర? దేవా, ఆర్తరక్షామణి.

మ. ఎవరున్నారని జేరఁబోయెదను? తండ్రీ, తండ్రీవో నీవె నా
కవమానంబు ఘటించనెంచిన? మదజ్ఞానంబుకై యిట్లు నే
లవలు రేలును గూర్చులేక షుదిలో బల్మార్గము బింతలో
పవ్రరా, యుంటుకులప్పు దీనత ననంతా, ఆర్తరక్షామణి.

శా. నాసామర్థ్యము జూడనొంది యిటులన్నాతండ్రీ, బాధించుచో నీసామర్థ్యము కేనుమెద్ద; నను నింతేగాక వేయింతలకాగారి జూపిన మన్మసంబు చెదరంగా రాక సుంతైనఁ బై సంతృప్తి నె చెందుచుండునుమి దేవా, ఆర్తరక్షామణి.

మ. అడుగన్నానిన బెట్టదమ్మయిన గాదా? యంచు రూపించి నస్వడుండక గాదె? మహాత్మ, మరెట్లువేడెద నను న్నాక స్థలం పూనుమా! కొడుకుల్వేడిన వేడకున్న జనకుల్ గోర్కొల్పినా దింపరే! యెడనైన స్పృహసూప గోరితిని తండ్రీ, ఆర్తరక్షామణి.

మ. మునునిశ్వేడిన వారికంటె గడుమెప్పుంగాంచ నేనేమి నిన్ జనకా, కోరితినా? మరేదయిన నానమ్మాని బల్వంతమే నిను నే బెట్టితినా? మరేలనిటు తండ్రీ, బోవ రాజాగు? నక గనరాకున్నచో పాదసేవకుండఁ గానా? ఆర్తరక్షామణి!

మ. దయఁజూడందగు తండ్రీవీవెయనిగాదా? యెంతొసంతృప్తి చే! భయమింతైనను జెందకుండ జనకా, త్వత్పాదచింత నివిని శ్చయబుద్ధిన్ దళుకొత్త నిల్పితిని? నన్నాకిందినక లేక నీ నియమంబు గనఁబర్చినక సరియె తండ్రీ, ఆర్తరక్షామణి!

మ. పరులన్వేడను నీదుపాలఁ బడుటన్ బాపంబెడందోసి ను స్థిర కారుణ్య కటాక్షవీక్షణముల దేవా, కటాక్షించు నే బరుడన్ గానుగదా? పరాకుతగునా? పాలింపరావా? పరా త్పర, దీనావన, యోరమేళ, పరమాత్మా, ఆర్తరక్షామణి!

కా. నీకన్ననృత దిక్కువేరవయ తండ్రి, నీవె కాకున్న ఈ లోకంబందుఁ గలట్టి యూర్తులు? ముల్లోకంబులలో గాంచిన నీకుఁ వింటెను తండ్రి? గాంచగలమే? నీవేమి కావించినా? హే, కంటేమో, నీదె భారముగఁ గాదే? అర్తరక్షామణి!

కా. నాదా పూర్వభవార్జితంబు గలనై నన్ గాంచనీతుండ నా మీదక ప్రియది యెంతయున్న నొనరింపించు విలోకింపఁగా రాదంచెంచెఁ గాని తండ్రి, కనులారన్ పోని నీవై నఁ ద్వర్పదంబు ల్గనఁబర్చు జాలవు? దేవా, అర్తరక్షామణి!

కా. ఏయే పాపము లెన్నిసారులను మున్నేఁజేసి జన్మించితో నా యీసాట్లను జూచుచుంటివి గదా? నాతండ్రి, యింకెలనన్ వేయార్య విధంబులన్నిటను గన్నీరోద్వేగాఁ జేయ? నీ వే యారీతి నొనర్చ నమనద? తండ్రి, అర్తరక్షామణి!

కా. అక్షానంబునఁ జేసిగట్టి కృతకృత్యంబు ల్మదిం దల్చి న ర్వజ్జత్యంబుగఁ నీమహాకృత్యమును దివ్యంబై న త్వితే దముఁ బ్రాజ్ఞాత్మీలఁ జూపకుంట దగునే? భావ్యంబై నీకిటు మోక్షక్షానార్థం గట్టెట్టుటలు? దేవా, అర్తరక్షామణి!

కా. కాయకామల వాధించుకుండని నన్ గాంక్షించి యుంటన్ మహా! దారస్వంతరం జేరఁదీసి నను వాత్సల్యంబుచే గచ్ఛపాకారం బుద్ధరిదాల్చి దేవతల దక్షత్వంబునన్ ప్రార్థింప లేరా, తండ్రి, గుత్తుండనాటఁ గనరాదే? అర్తరక్షామణి!

మ. పరులక జూచినభంగి చూచుటలున న్భావ్యంబె? నారంభి
నే! బతుకై యింతకదోచితే జగములెప్పటన్ గనకజాలిలో?
కరుణన్ ద్రాపరిన్లు బోదితివా? ఏకన్ నాటి ప్రిహ్లాదు నే
వరునక బోదితొ? నీవె తూతుమిక దేవా, అర్ధరత్నామణి!.

మ. మనసా, లోకము పాపమా గదవె; సమృద్ధానవ త్ప్రీతిచే
జనకెచ్చటను నిందియాళి నిను నానల జూపి దుఃఖాబ్ధిలో
మునుగన్ జేయు నటంచుజెప్పినను తన్ముగ్ధత్వము న్భాయదో
జనకా, పోవవె దీనుడన్ గనుక నీశా, అర్ధరత్నామణి!.

మ. కలలోగాంచిన వస్తువులను లోకంబన్న మహ్మర్షపున్
ఫలమేమొగద తుచ్చసౌఖ్యములపై భావం బొకొక్కప్పుడు
య్యెలపై సూగడు చందమున్దనును; నయ్యాటోపమున్మాన్వి ని
శ్చల చిత్తంబును జేయ వేడెదను తీశా, అర్ధరత్నామణి!.

మ. జనకా, చేసిన పాపముల్లలఁచి పశ్చాత్తాప తప్తండ్లన్
కనులం దశ్శుజలంబుగార మిగులన్ గాపాడరమ్మంచు హా!
నిను నేప్రోక్షును గోరుచున్న నిటు లందీ, బోవరావండ జా
గానరింపన్ దలపోయధర్మ మే? కృపాహా, అర్ధరత్నామణి!.

మ. కరణన్నన్ దయతోడ బోమటయె నీనంకల్పనంపిద్ధి యు
ట్లయిలన్ గూడెను బోవునీకు ననునాయాచంబు పాల్సేయ నం
బరమే? లంబివి పక్షపాతంబు భావ్యంబానె పూనంగ? భా
వరసజ్జత్వము జానునింకయివ నీశా, అర్ధరత్నామణి!.

కా. ఏనాడో యెటువంటి దోషములనో యే జేసినానందు నన్నీనాడి ట్లలయిందనల? జనకా, యే జేయఁగాఁ జూచువారానాడెవ్వరో కాని, నీవిప్పుడున న్నాయానమున్ బెట్టుచో నీనాడెల్లరు జూచువారె కద తండ్రి, అర్తరక్షామణి!.

మ. అవకారం బొనరించు వారలకే దివ్యజ్ఞానసంసిద్ధిఁ బ్రత్యేకకారం బొనరింపకా సుజరులే యన్నా, యవస్థుంది న్న నెవముంజూపి తపింపనొచ్చ దగునే? నీనాడ నేగాన? నేలువునై నాగతి నిట్లు నేతువ? కృపాపూ, అర్తరక్షామణి!.

కా. మున్నే జేసిన బెట్టులున్న నిచుముప్పొద్దుల నదాహృత్యమం దెన్నెన్ నిచ్చిరవాడనై యదమా యీ ఘోర సంసారమన్ భన్నంబును గూలకుడుటకు నిన్నే నమ్ము నన్నల నో యన్నా, మూర్తిని ముంచజూడ? తగదన్నా, అర్తరక్షామణి!.

కా. భవంతెంతయులేక వృత్తనిశ్చయిం భాషింపగా లేదు నే నీసాక్షి మది సంకయింపకుము నన్నేమి న్విలోకింపగా నీవే యొకము దిక్కుగాన నికనేనిన్వేగ లాలింపగా రావే శుర్య, జాలమూను చలమేలా? అర్తరక్షామణి!.

మ. తగదీకరి గటాక్షముంచకవనున్ దైవ్యంబుకొందింది పెంపకసాధింపఁ దలఁపబూన జువకా, పైనాడ గానేకదా? నిగతుంబున్ భవదీక్షచక్క లెము న్ననోకత్తో జాటుచో నుకునందున్ నిక్కు జేసినాడట్లక జేవా, అర్తరక్షామణి!.

కా. పాలన్యంచిన నీటముంచినను దేవా, నీదేభారంబు నా
దేలా నన్నొక దీనుగాచుటకు? నీకేమున్న నన్నేమ నే
లిలన్బ్రోవగ జాలలేవు? కరుణానీలాధర రంగంబవి
జాలంబేలను? దిక్కు నీవెడల తుకా, అర్తరక్షామణి

కా. అన్నా, నామడికల్లగాకు వినుతు నక్షానల్లిలో ద్రోశి హా!
నిన్నే ప్రోద్దు తలం మానుచునో, నిర్దిష్టవిభావంబుచే
నన్నే ఘోరము లాచరింతునో యటంచెంతో దీనుడనై
యన్నాడగ నను నేలరాగదె కృపాహా, అర్తరక్షామణి!

కా. ఎంచెందో పెదుకంగనేల హరి నేయేజాడలకా జూచినన్
విండుల్ గుల్కెడు నవ్వునెమ్మొగముతో వీక్షింపగావచ్చు బా
నందందంచు వదించెందు జనకా, యట్లయిన నాకర్శమా?
యెందుకా జూచిన గావరావుగద తండ్రి, అర్తరక్షామణి!

మ. చవలాత్ముండ నటంచునీతిని నిస్సారంబునన్ జూచితే
కృపవేరెవ్వరి నాలుసేయుదువు? నీకున్ గాక మూర్ఖ కముల్
నిపుణత్వంబుననీల నెవ్వరికగున్? నీకుక్తిజాలించి యే
నెవముకా జూడకు ప్రేమజూపుమిక తండ్రి, అర్తరక్షామణి!

మ. కడుపారక గనినట్టి పుక్తులను నిష్కార్యంబు దుష్కార్థిలో
బడగూల్చున్ నినువంటిరంజులకు నంభావ్యంబా, భావ్యంబా యి
య్యెడ నొక్కింపవదించు దీనుడను ఇంకీరీతి నన్నాళ్ళనీ
యడమిన్ దుఃఖము లందుచుందును? హా! అర్తరక్షామణి!

కా. నాకేలోపము కాదు; వచ్చిన భగవ్నాథుడవా నీవు న
బ్రోకప్రేమను జాతువంచ మదిసంతో మోదముగా బొందుము.
నీ కారుణ్యమునై యిటులనిలచి యుంటివగాని న్యవ్వయునక
నా కర్మము దెత్తువంచెయ్యగ నన్నా! అర్చరత్నామణి.

కా. ఏదో యింతకు మక్కురాకృతము నన్నీరీతి బెల్లవృత్తుల
గాదన్యారలు లేమి చూచినను చేగంటిక మోదంబుగా
నా దీనత్వము నూహ్యరమ్మకను; నన్యాయంబు లేకున్నిన
వాదంబెలను? దిక్కునీడకద దేవా! అర్చరత్నామణి.

మ. జననంబందుటె ఘోరపాప మగుచో; సంసార ముదంతి క
న్నను తుగిరిని దిక్కులేక బెనువంతల బొందుటెంత నో
యనఘా! పాపము నీవు చెప్పవలెనే? యెవన భవత్పాద చిం
తన చేకూరుట ముక్తకర్ణుడను గాదా? అర్చరత్నామణి.

కా. అన్నా! ఇన్నిమరల? నామదిని యున్నట్లంత నిక్కంబుగా
నిన్ను సూక్ష్మ వచించుచుంటి నను నెంతబాధల నాపినా
నిన్నే నేమరి యుండకుండునటు బెన్వంటన్ నిర్వి య్యాపైని నా
మిద్దంపందగు నీమ నన్నిని రామా! అర్చరత్నామణి.

మ. జవహోమరలు లెట్టిపూ, ఘనతప స్సవిధ్యాయవంబుల
భవ త్కృపనకై యేగతిజేయుటో యెరుగ నుంతగరాని మూ
ఘఃతనై! చమస్తాంతుడనై న నీకృతిని భక్తిశ్రోతంబు ద్వర్ష
స్తిధి! నిపుణత్వంబుననిల్చి నిద్రితిని తండ్రి! అర్చరత్నామణి.

శంకరాదు.

సీతా రామారామము.

B. S. Rao Bros., Medallist Vydyas & Proprietors. BERHAMPORE, (Ganjam)

బ్రాహ్మీ ఘృత ము.

ఈఘృతము ముఖ్యముగ బుద్ధిమాంద్యమును, తొలగించ
గలదు. మరియు నానావిధ మూర్ఖరోగములు, అపస్మారము,
ఉన్మాదవికారము, మేహోగతరోగముల తొలగించుటకు మిక్కిలి
ప్రసిద్ధికెక్కినది. దీనిని సేవించుటవలన మాటలురాని పిల్లలకు
మాటలువచ్చును. సోమరితనములెక్కి చురుకుదనము వృద్ధియగు
ను. హంచిత్రాపకశక్తి కలుగును. ఉల్సాహము, మంచిబుద్ధి, మ
నోబలము, జేహబలము, మేధాబలము, జఠరాగ్నిదీప్తి వృద్ధి ప
రచును. చిరాము రాగోగ్గములగోరు ప్రతివారు దీనినిపుచ్చు
కొనుటకు ప్రయత్నించ వలెను. పినాకినూ. 1. మూత్రీమే

మ హా భృంగ మల క్షితై ల ము.

విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, ఉపన్యాసకులు, పండితు
లు, స్త్రీదరులు, ఉద్యోగిస్థులు, వర్తకులుగోప్పక ప్రాప్తిదినము
ఉపయోగించ దగినది. మదడునకుచలువజేసి కత్రిములకుమంచి
దృష్టినిపొందించును. మస్తిష్క దర్బలములన కలుగువ్యాధు
లనన్నిటిని తొలగించగలదు. నెరసినశిరోజములకు తుమ్మెరవర్ణ
ము కలుగజేయును నీసా య. 1-4-0 మూత్రీము. ప్ర ఘృతి
మున్న, ఉష్ణోలమున్న ఒకపాది వాడుకచేసి పిక్కవప్రయో
జనమొందును. ముచ్చర్పు, బి. యన్. రావుబ్రదర్సు,

అయ్యోహపథాలయ వైద్యులు, బరంపురం. గంజాంజిల్లా.

